
Prognoza principalilor indicatori macroeconomici pentru anii 2022-2025

Introducere

În temeiul prevederilor Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale (nr.181 din 25.07.2014) și a ordinului Ministrului Finanțelor cu privire la aprobarea Setului metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului (nr.209 din 24.12.2015), pe parcursul lunilor februarie-martie a anului curent Ministerul Economiei a elaborat versiunea preliminară a prognozei macroeconomice, care a fost consultată cu experții Fondului Monetar Internațional (FMI). Potrivit estimărilor, pe fondul multiplelor crize suprapuse, agravate de războiul declanșat în țara vecină, s-a anticipat că în anul curent 2022 economia Republicii Moldova își va tempera semnificativ evoluția.

Pe parcursul anului datele statistice privind indicatorii cu frecvență înaltă (producția industrială, comerțul interior de bunuri și servicii, remiterile, creditarea, indicatorii bugetari, indicatorii externi etc.) au scos în evidență un ritm de încetinire a economiei mai accentuat decât s-a anticipat, inclusiv ca impact al condițiilor climatice secetoase din vara anului curent. Prin urmare, prognoza principalilor indicatori macroeconomici a fost actualizată în luna august și ulterior revizuită în consultare cu experții FMI în cadrul misiunii desfășurate la începutul lunii noiembrie și prevede o recesiune economică de -3% în anul 2022. Anticipăm că impactul negativ al condițiilor nefavorabile va persista cel puțin în prima jumătate a anului 2023, fapt care va permite o recuperare parțială de numai 2%. Războiul din Ucraina, criza energetică, cererea externă și internă slabă sunt principalele ipoteze ale acestor proiecții. Cu toate acestea, din a doua jumătate a anului 2023 se așteaptă o ușoară redresare, bazată pe îmbunătățirea mediului extern, scăderea presiunii inflaționiste și condiții financiare mai relaxate. În anii următori, odată cu ameliorarea situației din regiune, economia își va consolida traiectoria de recuperare și va înregistra o creștere cuprinsă între 3,5-4% în anii 2024-2025 (Anexa).

La revizuirea prognozei s-a luat în considerare nu doar evoluția economiei naționale pe parcursul anului 2022, dar și principalele aspecte ale prognozei economiei mondiale, în special a țărilor care sunt principali parteneri comerciali ai Republicii Moldova, precum și riscurile majore cu care se poate confrunta țara noastră legate de înrăutățirea situației din regiune.

De asemenea, s-a ținut cont de cele patru priorități ale Agendei anticriză 2022-2023 (asigurarea securității alimentare, diversificarea și eficiența energetică, redresarea și reziliența economică, asigurarea unei protecții sociale eficiente și juste), obiectivele Strategiei naționale de dezvoltare "Moldova Europeană 2030", precum și obiectivele de dezvoltare setate în Programul de activitate al Guvernului „Moldova vremurilor bune”, care are drept scop reducerea durabilă a sărăciei, crearea locurilor de muncă bine plătite, asigurând condiții pentru creșterea productivității muncii, stimularea investițiilor locale și străine pentru creșterea și diversificarea capacităților naționale de producție, adaptarea societății la schimbările climatice globale, îmbunătățirea cardinală a politicilor și a guvernării, reabilitarea mediului ambiant, asigurarea securității statului și cetățenilor, restabilirea finanțării externe etc.

Totodată, menționăm că în continuare persistă riscuri și incertitudini majore cu privire la evoluția războiului din țara vecină și a situației din regiune, care pot impacta semnificativ economia națională și influența datele prognozate.

Evoluția economiei naționale în anul 2022

Anul 2022 este afectat de creșterea prețurilor pe plan internațional, războiul din apropierea graniței cu Republica Moldova, perturbările lanțurilor de aprovizionare, care au impact negativ asupra cererii externe și interne. Evoluțiile social-economice înregistrate în perioada ianuarie-octombrie a anului 2022 au fost influențate negativ de situația regională fără precedent, provocată de războiul din țara vecină. În plus, anul curent este marcat de o secetă severă, care va compromite o bună parte din producția vegetală, cu efecte implicite asupra sectorului zootehnic, prețurilor de consum, exporturilor, aprovizionarea industriei alimentare cu materie primă etc. În acest context dificil, influențat de crizele suprapuse, datele sugerează primele semnale de recesiune economică.

Economia a intrat pe o traiectorie negativă în trimestrul II 2022. Produsul intern brut (PIB) a fost în descreștere atât față de trimestrul II 2021 (-0,9%), cât și față de trimestrul precedent (-1,3%). Diminuarea PIB a fost cauzată de reducerea semnificativă a cererii interne, în special a investițiilor (-11,3%), în timp ce exportul net și-a menținut impactul pozitiv asupra PIB (+3,4 p.p.). Presiunile inflaționiste în contextul majorării constante a prețurilor la resursele energetice și situația complicată din regiune au influențat semnificativ activitatea economică, în special sectorul construcțiilor (-28,1%), industria prelucrătoare (-6,5%), industria energetică (-27,3%), sectorul imobiliar (-4,9%), agricol (-6%) etc. Totuși, sunt sectoare care au fost în creștere în trimestrul II: comerțul interior (+14,3%), sănătate și asistență socială (+21,8%), activități financiare și de asigurări (+11,5%), servicii prestate de sectorul HoReCa (+33,8%), transport și depozitare (+5,1%) etc.

Criza energetică, războiul din țara vecină, creșterea prețurilor sunt factorii de bază ce produc efecte negative sectorului industrial. Industria constructoare de mașini este ramura cea mai afectată de conflictul din regiune și efectele pandemiei, descreșterea căreia (-60%) a produs cel mai mare impact negativ asupra sectorului. De asemenea, sectorul energetic este în declin (-6,5%), fiind puternic afectat de creșterea prețurilor la resursele energetice. Diminuarea activității investiționale a determinat scăderea cu 2% a producției industriei extractive. Industria alimentară este practic unica ramură care susține sectorul, înregistrând o creștere cumulativă de 25,4%.

Seceta severă din vara anului curent a influențat dramatic sectorul agricol. Producția globală agricolă în toate categoriile de gospodărie a însumat în prețuri curente o valoare de 28,2 mild. lei, volum inferior celui obținut în perioada similară a anului 2021 cu 18,3% (în prețuri comparabile). Micșorarea producției agricole a fost determinată de scăderea atât a producției vegetale cu 23,5%, precum și a producției animaliere cu 2,2%.

Cererea pentru serviciile de transport rămâne în continuare pe o traiectorie pozitivă, însă ritmurile de creștere ușor se temperează. În ianuarie-septembrie 2022 cifra de afaceri în sector s-a majorat cu 46,1%: transportul auto - cu 34,6%, transportul naval - de 2,2 ori, transportul feroviar - de 2,6 ori și transportul aerian - cu 50%. Factorii esențiali care mențin în creștere sectorul transporturilor sunt intensificarea fluxurilor comerciale internaționale și creșterea cererii din partea populației pentru serviciile de transport public.

Diminuarea veniturilor reale ale populației influențează comerțul intern de bunuri. În perioada ianuarie-septembrie 2022 comerțul de bunuri cu amănuntul a intrat pe o traiectorie negativă și a înregistrat o scădere de 1% (în termeni reali) a cifrei de afaceri, inclusiv în luna septembrie cu 4,2%. În perioada de referință s-a diminuat cererea pentru produsele casnice (-22,1%), produsele alimentare, băuturi și tutun (-48,4%), echipamente informatice și telecomunicații (-53,2%), alte bunuri (-2,4%).

Serviciile de piață prestate populației se mențin în creștere, dar ritmul s-a temperat semnificativ. În perioada ianuarie-septembrie 2022 cifra de afaceri din servicii de piață prestate populației s-a majorat cu 13,3%, inclusiv cu 9,4% în luna septembrie. Cele mai solicitate au fost serviciile de recreare și agrement (+46,8%), servicii de cazare și alimentație publică (+37,9%) și serviciile agențiilor turistice și turoperatorilor (+22%).

Investițiile s-au diminuat în semestrul I 2022. Volumul investițiilor în active imobilizate s-a diminuat cu 7,7%, însumând circa 11,8 mld. lei. Micșorarea investițiilor străine (-35%), precum și investițiilor finanțate din credite și împrumuturi externe (de 2 ori) au constituit factorii de bază care au influențat diminuarea investițiilor. Totodată, investițiile proprii ale agențiilor economice au crescut ne semnificativ (+0,8%).

După trei luni de temperare, prețurile de consum s-au accelerat în luna octombrie, în mare parte din cauza majorării tarifelor la energia electrică și gaz natural. Ca rezultat, rata inflației anuală se menține peste limita superioară a intervalului de variație al țintei inflației stabilite de Banca Națională a Moldovei (5% +/- 1,5%), constituind 34,6% (octombrie 2022 față de octombrie 2021). Ca răspuns la presiunea inflaționistă, BNM a majorat rata de bază până la 21,5% la data de 04.08.2022 și o menține la acest nivel până în prezent.

Leul moldovenesc s-a depreciat față de dolarul american, dar s-a apreciat față de Euro. În 10 luni moneda națională a marcat o depreciere de 8,9% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 17,75 lei pentru 1 dolar american la 01.01.2022 până la 19,33 lei la 31.10.2022). Față de Euro leul moldovenesc s-a apreciat cu 4,3%. Stocul activelor valutare de rezervă ale BNM la sfârșitul lunii octombrie 2022 a atins un record istoric de 4333,4 mil. dolari (asigurând 5,6 luni de import), majorându-se cu 11,1% comparativ cu nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2021 și cu 7% - față de situația la 29.10.2021.

Creditarea se temperează ca rezultat al politicii monetare antiinflaționiste. Înăsprirea politicii monetare a determinat micșorarea de circa 2 ori a volumelor creditelor noi acordate persoanelor fizice în luna octombrie. Concomitent, datele atestă majorarea propensității de economisire în defavoarea consumului, reflectată prin creșterea cu 37,2% a depozitelor noi la termen.

Veniturile bugetare se mențin pe un trend pozitiv, dar cu ritm mai modest. În ianuarie-octombrie 2022 la bugetul public național au fost încasate venituri în valoare de 73,1 mld. lei, ceea ce reprezintă o creștere cu 18,7% față de perioada similară a anului 2021. Această evoluție se datorează în mare parte creșterii valorii importurilor, care a favorizat majorarea încasărilor din impozite și taxe pe mărfuri și servicii, granturilor primite de la organizațiile internaționale și majorării încasărilor din impozitul pe venitul persoanelor juridice. De asemenea, în perioada menționată au fost realizate cu 20,5% mai multe cheltuieli, acestea însumând 76,7 mld. lei. Cheltuielile pentru ocrotirea sănătății și protecție socială au avut cea mai mare contribuție la majorarea cheltuielilor bugetare totale. În rezultat, deficitul bugetar a atins nivelul de -3 593,6 mil. lei, comparativ cu -2 024,8 mil. lei în ianuarie-octombrie 2021.

În ianuarie-octombrie curent datoria de stat s-a majorat preponderent din contul datoriei externe. Datoria de stat administrată de Guvern a atins nivelul de 86,6 mild. lei, înregistrând o majorare cu 18,1% față de aceeași situație din anul precedent și cu 11,4% față de începutul anului. Conform datelor de la sfârșitul lunii octombrie curent, datoria de stat internă însumează 33,2 mild. lei, în creștere cu 0,2%, și datoria de stat externă - 2,8 mild. dolari SUA (53,4 mild. lei), în creștere cu 20,4% (cu 32,9% - în monedă națională).

Deficitul contului curent al balanței de plăți externe s-a adâncit. Creșterea prețurilor internaționale la resursele energetice și materia primă și situația complicată din regiune provocată de războiul din țara vecină au condus la majorarea cu 16,1% a deficitului contului curent al balanței de plăți în primul semestru, constituind 15% în raport cu PIB. Volumul remiterilor personale primite din străinătate s-a diminuat cu 5,8%. Concomitent, intrările de investiții străine directe au atins 316,3 mil. dolari, fiind în creștere de 2,1 ori față de semestrul I 2021, datorate în mare parte profiturilor reinvestite.

În ianuarie-septembrie 2022 comerțul internațional cu mărfuri continuă să înregistreze creștere semnificativă. Cererea externă pozitivă și rezultatul foarte bun al sectorului agricol din anul precedent au condus la creșterea exporturilor de circa 1,6 ori în ianuarie-septembrie 2022, însumând 3277,6 mil. dolari SUA. Totodată, cererea internă și prețurile mondiale la resursele energetice în creștere, conflictul militar din țara vecină sunt factorii care au condus la accelerarea importurilor cu 32,7%, însumând 6736 mil. dolari SUA. Volumul importurilor a depășit de circa 2 ori volumul exporturilor și, astfel, gradul de acoperire a importurilor cu exporturi a constituit 48,7%. Soldul negativ al balanței comerciale s-a majorat cu 16,4%.

Câștigul salarial mediu lunar brut al unui salariat din economia națională în ianuarie-septembrie 2022 a constituit 10194,2 lei și s-a majorat cu 14,6% în termeni nominali față de ianuarie-septembrie 2021. În termeni reali câștigul salarial s-a diminuat cu 10,1%. Exprimat în valută străină acesta a constituit circa 511 Euro sau 544 dolari SUA. În sfera bugetară câștigul salarial mediu lunar a constituit 8492,4 lei, în creștere cu 11,3% în termeni nominali. În termeni reali a scăzut cu 12,7%. În sectorul real al economiei - 10795,5 lei și s-a majorat cu 15,4% în termeni nominali, iar în termeni reali a scăzut cu 9,5%.

Mărimea medie a **pensiei lunare** la 01.10.2022 a constituit 3146,7 lei și s-a majorat cu 37,8%, în termeni nominali, față de aceeași dată a anului 2021.

Numărul **șomerilor**, estimat conform definiției Biroului Internațional al Muncii (BIM), în trimestrul II 2022 a fost de 21,6 mii persoane, în scădere cu 9,8 mii față de nivelul trimestrului II 2021 (31,4 mii). **Rata șomajului** (ponderea șomerilor BIM în forța de muncă) la nivel de țară în trimestrul II 2022 a înregistrat valoarea de 2,4%, fiind mai joasă cu 1,2 p.p. față de trimestrul II 2021 (3,6%).

Prognoza economiei mondiale

Economia mondială continuă să fie afectată de o serie de șocuri destabilizatoare. După mai mult de doi ani de pandemie, invazia Federației Ruse în Ucraina a complicat și mai mult situația economică globală. Multitudinea de crize au un impact global semnificativ asupra piețelor de bunuri, lanțurilor de aprovizionare, inflației și condițiilor financiare, determinând încetinirea creșterii economice globale și accentuarea riscului de recesiune globală.

Conflictul militar în Ucraina a condus la creșterea volatilității pieței financiare, incertitudinea politică și tensiuni în lanțurile de aprovizionare, în special în zona Euro. Această situație a provocat instabilitate pe piețele energetice și a materiei prime agricole cu impact pro-inflaționist profund la nivel global. Ca răspuns la presiunile inflaționiste majore, băncile centrale au întreprins măsuri de politică monetară restrictivă cu impact semnificativ asupra cererii și ofertei.

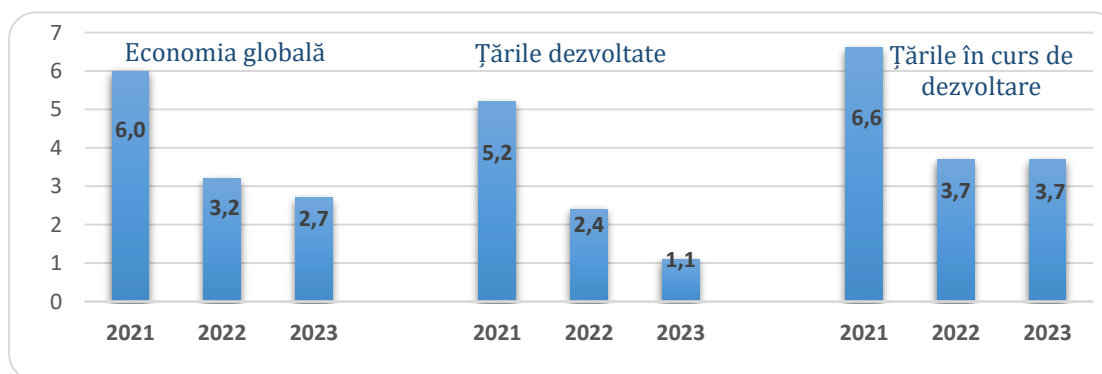
Ca rezultat, indicele PMI¹ compus la nivel global reflectă declin economic a treia lună consecutiv, constituind 49 puncte în luna octombrie 2022. Gradul de optimism în mediul de afaceri a scăzut la cel mai jos nivel din ultimele 28 de luni, pe fundalul diminuării comenzilor noi și fluxurilor comerciale internaționale, ca efect al creșterii presiunilor economice, inflaționiste și politice. La contractarea economică globală reflectată de indicele PMI au contribuit Statele Unite ale Americii, cele mai mari țări din zona Euro (cu excepția Franței) și Marea Britanie. Totodată, creșteri au fost înregistrate în economia unor țări importante precum Japonia, Brazilia, Rusia și Australia.

Conform estimărilor Fondului Monetar Internațional, mai mult de o treime din economia globală va fi în recesiune în anul 2022 sau 2023, iar creșterea va încetini în trei cele mai mari regiuni economice (Statele Unite ale Americii, Uniunea europeană și China).

Pe de altă parte, încetinirea activității economice precum și înăsprirea condițiilor financiare vor determina reducerea treptată a presiunilor inflaționiste. Astfel, inflația globală va atinge nivelul maxim la sfârșitul anului 2022, iar ulterior va scădea treptat până la 4,1% în anul 2024.

Având la bază aceste ipoteze, FMI a revizuit în diminuare prognoza economiei globale în raportul său World Economic Outlook publicat în octombrie 2022. Conform acestei prognoze, volumul produsului global se estimează să crească cu 3,2% în anul 2022 și cu 2,7% - în 2023, comparativ cu creșterea de 3,6% prevăzută pentru acești ani în raportul precedent din aprilie 2022.

Prognoza creșterii economiei globale în anii 2022-2023, în % față de anul precedent

Sursă: FMI, World Economic Outlook, octombrie 2022

Pentru economiile dezvoltate, se estimează încetinirea creșterii economice de la 5,2% în 2021 la 2,4% în 2022 și 1,1% în 2023, preponderent datorită Statelor Unite ale Americii și țărilor europene. În SUA activitatea economică în anul 2022 este influențată de reducerea în termeni reali a veniturilor disponibile și majorarea ratelor la credite, ceea ce are impact semnificativ asupra consumului privat și investițiilor în construcții rezidențiale. În rezultat, se prognozează o

¹ Indicele compozit PMI reflectă nivelul de activitate al managerilor de achiziții din ambele sectoare (cel industrial și a serviciilor). O valoare peste 50 indică extinderea activității de afaceri a sectorului, sub 50 - contractare.

majorare a PIB-ului real de doar 1,6% în anul 2022 și de 1% – în 2023. Pentru țările Zonei Euro prognoza creșterii economice a fost diminuată până la 3,1% pentru anul 2022 și 0,5% - pentru 2023, fiind influențată de efectele secundare ale invaziei Rusiei în Ucraina (în primul rând reducerea volumului gazului importat din Rusia) și înăsprirea condițiilor financiare.

Pentru țările în curs de dezvoltare se anticipează o creștere economică de câte 3,7% pentru fiecare din anii 2022 și 2023, fiind susținută de creșterile economice din India cu 6,8% și 6,1% și China- cu 3,2% și 4,4%, respectiv.

În China, din cauza măsurilor restrictive legate de politica de toleranță zero față de COVID-19 și problemelor profunde pe piața imobiliară, se așteaptă încetinirea creșterii economice. Prin urmare, creșterea economică în această țară să estimează la nivel de 3,2% pentru anul 2022 (cea mai mică creștere din ultimii 40 de ani) și 4,4% - pentru anul 2023.

Perspectivile pentru țările emergente din Europa sunt mai pesimiste, fiind determinate, în mare parte, de războiul în Ucraina. Astfel, pentru această grupă de țări se prevede stagnare în anul 2022, iar pentru anul 2023 - o creștere de doar 0,6%.

Pentru Federația Rusă se prognozează un declin economic de 3,4% în anul 2022 și 2,3% pentru anul 2023 condiționat de sancțiunile economice masive aplicate ca răspuns la invazia acestei țări în Ucraina. Totodată, datorită exporturilor sustenabile de petrol și suportului bugetar și monetar-creditar, această scădere este mai slabă decât s-a anticipat.

Pentru Ucraina, țară afectată dramatic de război, se estimează o diminuare de 35% pentru anul 2022. Totodată, gradul de incertitudine extrem de ridicat și lipsa de date statistice privind situația economică reală în această țară nu permit elaborarea unei prognoze realiste pentru anul 2023.

Creșterea economică a României este estimată la nivel de 4,8% pentru anul 2022, fiind susținută de înviiorarea economiei după eliminarea restricțiilor impuse în perioada pandemiei, precum și de consumul privat impulsionat de valul de refugiați din Ucraina. Pentru anul 2023 se prevede o creștere de doar 2,5%, ca urmare a crizei energetice severe și înăsprirei condițiilor financiare.

Produsul global, volumul tranzacțiilor comerciale și prețurile medii la petrol și alte produse în anii 2020-2023 (creștere anuală procentuală)

	Date efective		Prognoza		Diferența dintre prognoza actuală și cea din aprilie 2022	
	2020	2021	2022	2023	2022	2023
Produsul global	-3,5	6,0	3,2	2,7	-0,4	-0,9
Statele Unite ale Americii	-3,4	5,7	1,6	1,0	-2,1	-1,3
Germania	-5,4	2,6	1,5	-0,3	-0,6	-3,0
Franța	-9,0	6,8	2,5	0,7	-0,4	-0,7
Italia	-9,2	6,7	3,2	-0,2	0,9	-1,9
Japonia	-5,1	1,7	1,7	1,6	-0,7	-0,7
China	2,3	8,1	3,2	4,4	-1,2	-0,7
India	-8,0	8,7	6,8	6,1	-1,4	-0,8
Federația Rusă	-3,6	4,7	-3,4	-2,3	5,1	0,0
Ucraina	-3,8	3,4	-35,0	...	0,0	...
România	-3,7	5,9	4,8	3,1	2,6	-0,3
Volumul tranzacțiilor comerciale (mărfuri și servicii)	-9,6	10,1	4,3	2,5	-0,7	-1,9

	Date efective		Prognoza		Diferența dintre prognoza actuală și cea din aprilie 2022	
	2020	2021	2022	2023	2022	2023
Prețul mediu la petrol	-32,7	65,9	41,4	-12,9	-13,3	0,4
Prețurile medii la alte produse	6,7	26,3	7,3	-6,2	-4,1	-3,7

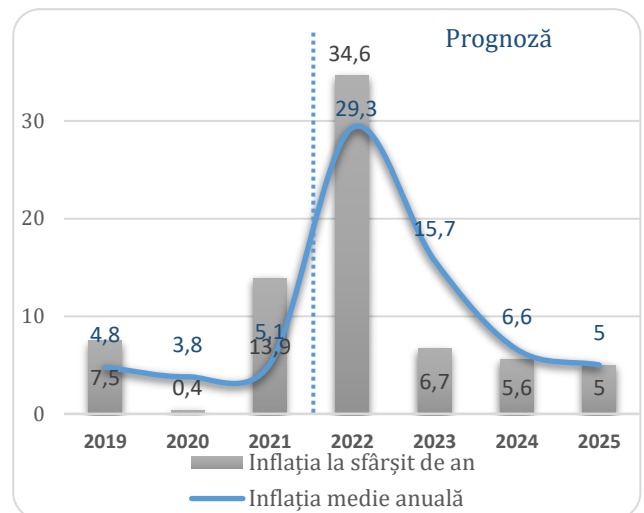
Sursă: FMI, World Economic Outlook, octombrie 2022

Prognoza inflației și a cursului de schimb al monedei naționale

Fiind o economie cu un grad înalt de deschidere, Republica Moldova s-a confruntat, similar altor țări, cu presiuni inflaționiste majore. Criza energetică regională, întreruperile lanțurilor globale de aprovizionare și seceta din vara anului curent au avut impact profund asupra costurilor de producție, accelerând procesele inflaționiste. Plus la aceasta, s-au creat presiuni și din partea cererii, ca rezultat al politicii monetare relaxante întreprinse de către BNM în scopul susținerii economiei afectate de pandemie.

Ca răspuns la aceste provocări, BNM a intervenit pe parcursul anului cu o politică monetară anti-inflaționistă (restrictivă), majorând rata de bază. În rezultat, începând cu trimestrul IV 2022, rata anuală a inflației va urma o tendință descendentă și va reveni în intervalul de variație la finele orizontului de prognoză (tr. III 2024)². Luând în considerare aceste ipoteze, precum și prognoza BNM, estimăm că rata inflației va atinge 34,6% la sfârșitul anului 2022, iar rata inflației medie anuală - 29,3%.

Prognoza ratei inflației, %

Sursă: datele BNS, estimările BNM și ME

Pentru anul 2023 se anticipează reducerea presiunilor pro-inflaționiste, reieșind din următoarele ipoteze: tendința descendentă a prețurilor pe piețele internaționale a petrolului și a produselor alimentare, cererea internă slabă, precum și baza înaltă de comparare din anul 2022. Ca rezultat, rata inflației anuală se estimează la nivel de 15,7%, iar media anuală – la nivel de 6,7%.

Pentru anii 2024-2025 se prevede că rata inflației anuală va reveni în intervalul de variație stabilit de BNM, constituind 5-6%, iar rata inflației medie anuală 5%-7%.

Cursul monedei naționale mediu anual pentru anul 2022 se estimează la nivel de 18,89 lei pentru 1 dolar SUA, iar în următorii 3 ani leul moldovenesc se va deprecia ușor, ajungând până la 21,32 lei pentru 1 dolar SUA în anul 2025. La sfârșitul anului 2022 cursul va constitui 19,41 lei pentru 1 dolar SUA, cu o depreciere treptată în următorii trei ani până la 21,56 lei.

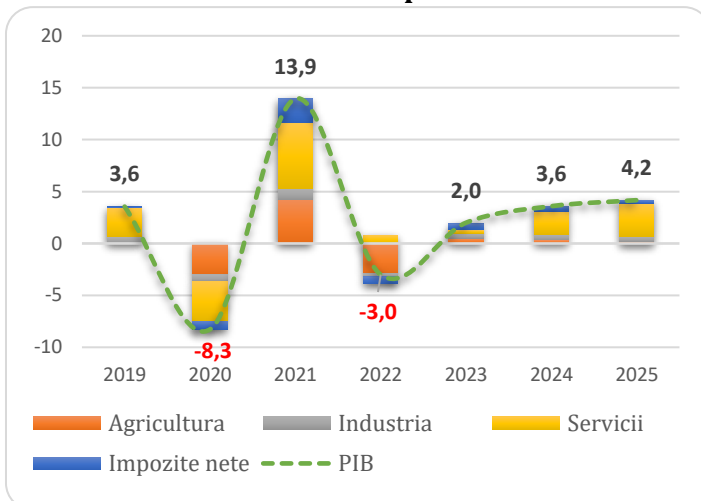
² https://www.bnm.md/files/RI_noiembrie_2022.pdf

Proгноza Produsului intern brut pe resurse

După recesiunea economică provocată de pandemia COVID, economia Republicii Moldova nu a reușit să-și ia avânt, confruntându-se cu noi provocări în anul 2022. Războiul din Ucraina, criza energetică, inflația accelerată și întreruperile lanțului de producție la nivel mondial au un impact negativ considerabil, perturbând activitatea economică și reducând cererea internă. În plus, anul curent este marcat de o secetă severă, care va compromite o bună parte din producția vegetală, cu efectele implicite asupra sectorului zootehnic, prețurilor de consum, exporturilor, aprovizionarea industriei alimentare cu materie primă etc.

În acest context dificil, datele din perioada ianuarie-septembrie a anului curent sugerează primele semnale de recesiune economică, fiind estimată o descreștere a PIB de circa 3% în termeni reali și o valoare de 278,2 mild. lei pentru anul curent. Pe partea de resurse, cel mai mare impact negativ va veni din partea sectorului agricol, care va sustrage 2,9% din creștere, după care urmează sectorul industrial (-0,3%). În anul curent economia va fi susținută de sectorul de prestare a serviciilor, care vor avea o contribuție pozitivă de 0,8%.

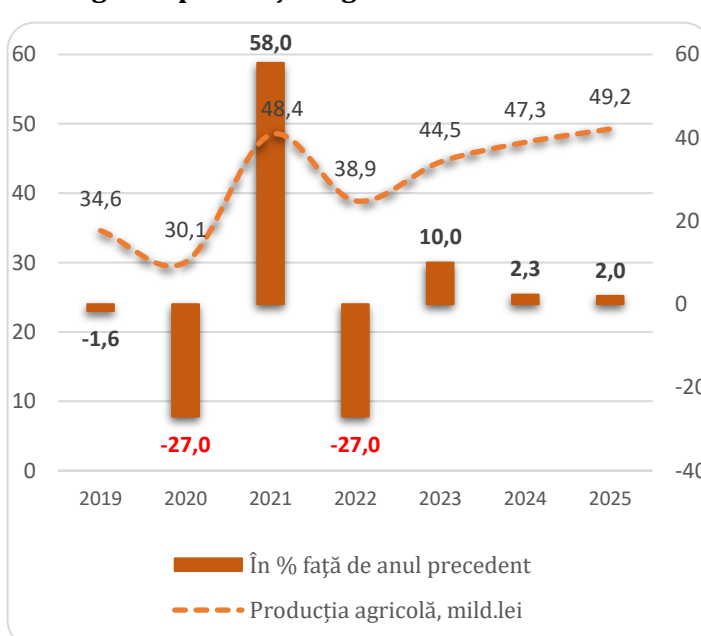
Proгноza anuală a PIB pe resurse în anii 2022-2025, în % f.a.p.

Sursă: datele BNS, estimările ME

Sectorul agricol³. Anul 2021 a fost un an deosebit de bun pentru agricultură, când producția agricolă a înregistrat o creștere record de aproape 60%. Prin contrast, anul 2022 se dovedește a fi unul extrem de secetos, fiind anticipată o diminuare a producției globale agricole cu circa 27%, determinată în special de reducerea producției vegetale. Pentru anul 2023 se prevede o recuperare parțială a sectorului agricol, cu o creștere de 10% a producției, având la bază ipoteza că vor fi resimțite efectele anului secetos 2022. În anii următori (2024-2025), se estimează o creștere medie anuală a producției agricole cu circa 2%.

Proгноza producției agricole în anii 2022-2025

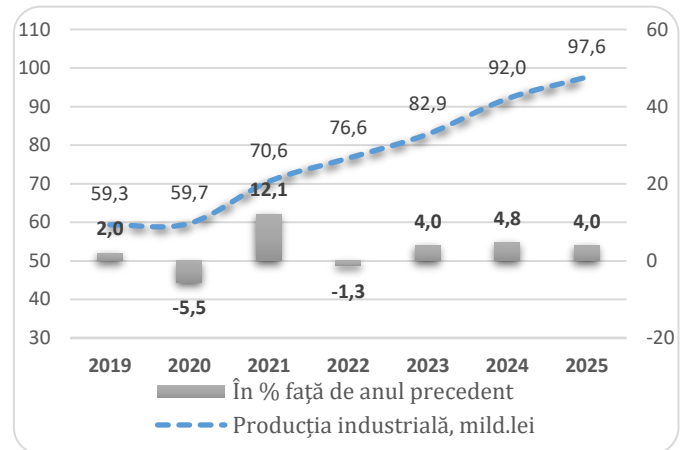
Sursă: datele BNS, estimările ME

³ Proгноza sectorului agricol a fost elaborată în baza estimărilor Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare

Printre principalele riscuri de nerealizare a prognozei sectorului agricol se evidențiază condițiile meteorologice nefavorabile și alternarea mai accentuată a condițiilor extreme, majorarea persistentă a prețurilor la materia primă, în special la fertilizanți, carburanți; capacități investiționale limitate ale agenților economici, fluctuația excesivă a prețurilor de comercializare a produselor agroalimentare, scăderea fertilității solurilor etc.

Sectorul industrial. După recuperarea economică determinată de reducerea din intensitate a pandemiei în 2021, când industria a înregistrat o creștere de 12,1%, în 2022 (în contextul incertitudinilor regionale create de războiul din Ucraina) sectorul industrial intră în recesiune, fiind afectat de întreruperea lanțurilor de producție și de aprovizionare cu materie primă cauzate de situația din regiune, precum și de creșterea galopantă a prețurilor. Industria constructoare de mașini și sectorul energetic vor fi cele mai afectate ramuri.

Prognoza producției industriale în anii 2022-2025

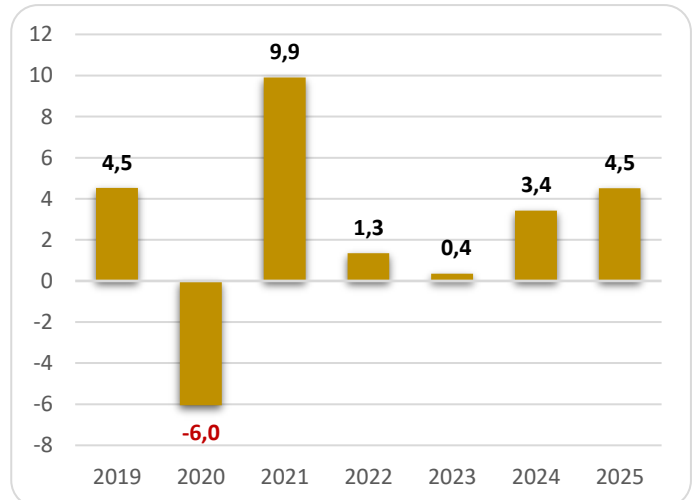

Sursă: datele BNS, estimările ME

Astfel, spre sfârșitul anului 2022 se așteaptă o descreștere a sectorului industrial de circa 1,3%. În următorii ani de prognoză (2023-2025), sectorul industrial va crește în ritmuri mai avansate (4%-5% anual). Creșterile vor fi condiționate de stabilizarea situației din regiune, promovarea unor politici active de îmbunătățire a mediului de afaceri, susținere a ramurilor cu potențial înalt de creștere, dezvoltarea platformelor industriale.

Sectorul de prestare a serviciilor. Cu o pondere de peste 60% în PIB, sectorul serviciilor are o poziție dominantă în economia națională. Datele statistice pentru perioada ianuarie-octombrie sugerează că acest sector se va menține în creștere și va susține economia în anul curent. Îmbunătățirea semnificativă a situației pandemice și eliminarea măsurilor restrictive de protecție a populației, intensificarea fluxurilor comerciale internaționale, creșterea cererii pentru servicii IT sunt factorii de bază care vor contribui la creșterea serviciilor.

Prognoza sectorului servicii în anii 2022-2025

Sursă: datele BNS, estimările ME

Vor înregistra creșteri subsectoarele prestatoare de servicii de recreare și agrement, servicii de cazare și alimentație publică, serviciile de transport, sectorul informații și comunicații etc, iar activitatea de construcții își va reduce semnificativ din intensitate, fiind puternic afectată de diminuarea cererii, în contextul incertitudinii privind evoluția războiului, dobânzilor înalte la creditele ipotecare, limitărilor bugetare, posibilităților financiare reduse de investire ale agenților economici, precum și descreșterii veniturilor disponibile reale ale populației. Totuși, per ansamblu,

estimăm că în anul curent 2022 valoarea adăugată brută creată în sectorul de prestare a serviciilor se va majora cu 1,3% și va contribui cu 0,9 p.p. la evoluția PIB.

În anul 2023 efectele crizelor curente se vor face resimțite și nu vor permite sectorului de prestare a serviciilor să crească cu ritmuri mai mari de +0,4, iar în următorii ani de prognoză, în condițiile îmbunătățirii situației din regiune și temperării creșterii prețurilor, cererea pentru servicii se va consolida și va înregistra creșteri medii de 4%.

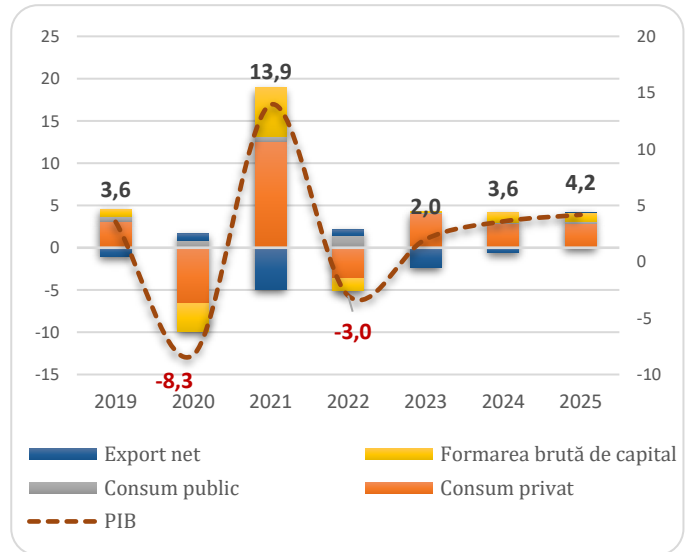
Prognoza Produsului intern brut pe utilizări

Criza energetică, inflația galopantă, agresiunea rusă în țara vecină și conjunctura externă complicată reprezintă factorii care influențează negativ evoluția economiei naționale. Pe partea cererii, în anul 2022 anticipăm un impact negativ din partea consumului privat (-3,6%) și a investițiilor (-1,5%), în timp ce exportul net va fi în creștere și va influența cu 0,7% Produsul intern brut.

În următorii ani de prognoză evoluțiile vor depinde aproape în totalitate de perspectivele privind soluționarea conflictului militar. Anticipăm că efectele factorilor negativi se vor menține parțial în anul 2023, iar, începând cu anul 2024, situația treptat se va ameliora.

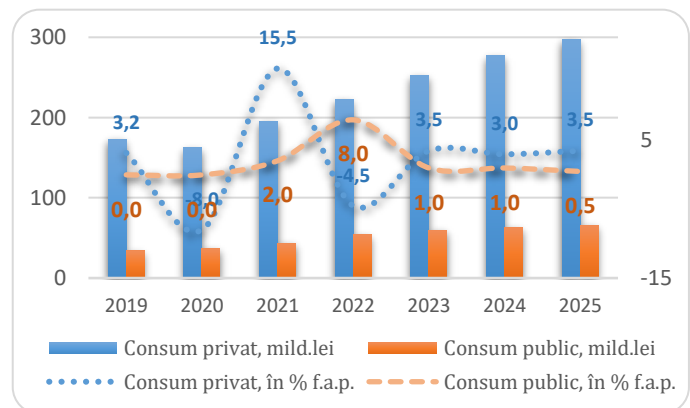
Consumul final. Crizele curente au o influență semnificativă asupra consumului final, care deține o pondere de circa 100% în PIB. Consumul privat (80% în consumul final) va fi afectat de reducerea puterii de cumpărare a populației în contextul limitării veniturilor disponibile reale, ca rezultat al diminuării câștigului salarial mediu lunar, a remiterilor și a creditelor de consum.

Prognoza Produsului intern brut pe utilizări în anii 2022-2025

Sursă: datele BNS, estimările ME

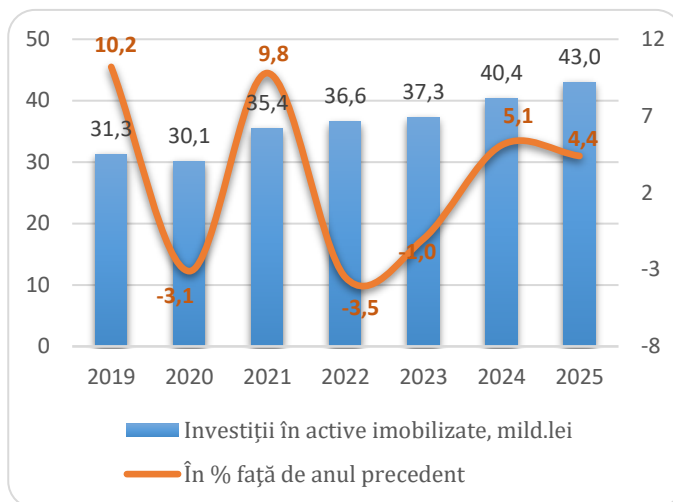
Prognoza consumului final în anii 2022-2025

Sursă: datele BNS, estimările ME

Activitatea investițională. După relansarea din 2021 a activității investiționale private (+8,4%) constrânse de pandemie, a fost dificil de menținut creșterea investițiilor private și în 2022, în contextul incertitudinilor create de războiul provocat de Federația Rusă în Ucraina și efectelor inflaționiste asupra activității agenților economici. Totuși, activitatea investițională în 2022 va fi susținută de investițiile în infrastructura publică, finanțate, în special, din sursele partenerilor de dezvoltare, dar nu va fi suficient pentru a compensa descreșterea investițiilor private.

Proгноza investițiilor în anii 2022-2025

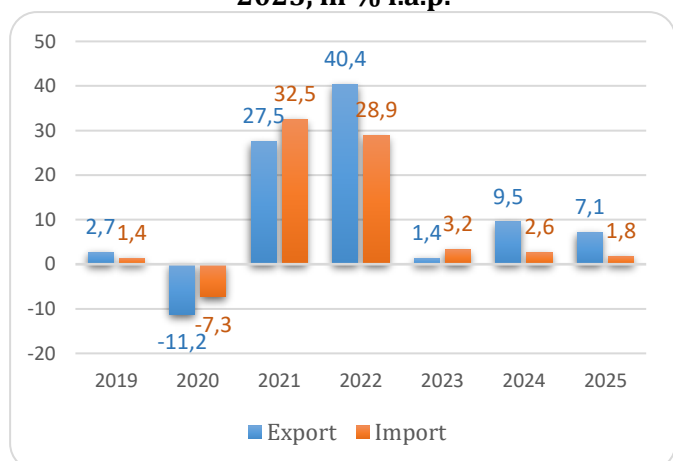

Sursă: datele BNS, estimările ME

În contextul dat, pentru anul 2022 se preconizează diminuarea investițiilor totale cu circa 3-4%, iar în anul 2023 cu -1%, activitatea investițională fiind impactată, în mare parte, de politica monetară restrictivă. În anii următori (2024-2025), după stabilizarea situației din regiune, se anticipează o creștere stabilă a volumului de investiții în economie (4%-5% anual).

Comerț internațional de mărfuri. Anul agricol 2021 foarte productiv, adaptarea rapidă a economiei la noile realități, avansarea rapidă a soluțiilor pentru deblocarea și reorientarea lanțurilor logistice, creșterea gradului de valorificare a materiei prime neprocesate în Ucraina sunt factorii care favorizează creșterea accelerată a exporturilor în anul curent. În rezultat, exporturile vor înregistra o creștere de 40,4% în anul curent. Totodată, cererea internă și prețurile mondiale la resursele energetice în creștere, conflictul militar din țara vecină sunt factorii care vor conduce la creșterea importurilor cu circa 29%.

Proгноza comerțului internațional în anii 2022-2025, în % f.a.p.

Sursă: datele BNS, estimările ME

Astfel, majorarea exporturilor cu ritmuri mai înalte decât a importurilor vor favoriza îmbunătățirea exportului net și va avea un impact pozitiv asupra PIB în anul 2022.

Riscurile aferente războiului din Ucraina, temperarea cererii externe, oferta limitată de materii prime, condițiile meteorologice precare, precum și baza de calcul înaltă din anul 2022 vor fi factorii de bază ce vor influența evoluția comerțului internațional cu mărfuri în anul 2023. Astfel, pentru anul viitor se preconizează o creștere a exporturilor de doar 1,4% și a importurilor cu 3,2%. În anii următori de prognoză 2024-2025 se estimează o creștere medie de circa 8% a exporturilor, determinată de valorificarea oportunităților oferite de acordurile de cooperare, promovarea exporturilor pe piețele tradiționale, dar și penetrarea piețelor noi de desfacere. Evoluția importurilor se estimează cu o creștere medie anuală de circa 2%, fiind dependentă de necesitățile de acoperire a consumului și aprovizionare a sectorului productiv cu materie primă.

Riscuri de nerealizare a prognozei

Anul 2023 va fi caracterizat de un grad de incertitudine extrem de ridicat, cu riscuri mari de apariție a unor șocuri adiționale cu impact economic, politic, social etc. La momentul actual se observă următoarele riscuri, care pot perturba realizarea acestui scenariu de prognoză.

Riscuri externe:

- Accentuarea tensiunilor geopolitice la nivel mondial, cu impact direct asupra mediului economic global: prețurile la resurse energetice și la alte produse, lanțurile de aprovizionare, cererea externă etc.
- Continuarea crizei energetice regionale, apariția unor eventuale șocuri externe ale prețurilor la petrol, gaz natural etc.
- Menținerea inflației costurilor la nivel global, cu impact negativ asupra activității economice și cererii externe.
- Recesiunea și șocurile negative în evoluția economiilor partenerilor comerciali principali ai Republicii Moldova, care pot influența negativ exporturile, remitențele, activitatea industrială, etc.
- Tensiunile sociale în SUA și țările EU de asemenea pot contribui la creșterea nivelului de incertitudine privind perspectivele dezvoltării economice la nivel global.
- Agravarea pandemiei de Covid-19: acest risc vine din impactul posibil asupra economiei Republicii Moldova prin reducerea cererii externe, contribuind astfel la diminuarea exporturilor și remitentelor și, prin urmare, la micșorarea producției industriale, consumului populației și creșterii ratei șomajului.

Riscuri interne:

- Menținerea presiunilor pro-inflaționiste din partea costurilor, care va afecta activitatea economică și cererea internă.
- Fiind afectați de inflația ridicată, consumatorii și producătorii ar putea să revină mult mai lent la comportamentul de producție și consum obișnuit. Aceasta va afecta în mod particular sectorul serviciilor.
- Condițiile climaterice nefavorabile, care sunt dificil de prognozat, pot contribui la diminuarea volumului producției agricole, cu repercusiuni asupra sectorului industrial și exporturilor.
- Accentuarea dezechilibrelor la nivel macroeconomic (creșterea deficitului bugetar, deficitului contului curent, costului forței de muncă, datoriei publice) va contribui la creșterea vulnerabilității economiei naționale.
- Fluctuațiile excesive ale cursului de schimb al monedei naționale pot influența negativ activitatea agenților economici.
- Instabilitatea politică, ce influențează negativ activitatea economică și investițională, intensifică tensiunea socială și provoacă instabilitate macroeconomică.
- Reintroducerea unor restricții severe comparabile cu cele din perioada de urgență din anul 2020 în cazul agravării pandemiei de Covid-19.

Prognoza principalilor indicatori macroeconomici pentru anii 2022-2025

Indicatori	Unitatea de măsură	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
		Efectiv			Estimări	Prognoza		
Produsul intern brut nominal	mild. lei	206,3	199,7	241,9	278,2	308,8	335,4	360,3
față de anul precedent în prețuri comparabile	%	103,6	91,7	113,9	97,0	102,0	103,5	104,0
Indicele prețurilor de consum¹								
mediu anual	%	104,8	103,8	105,1	129,3	115,7	106,6	105,0
la sfârșitul anului	%	107,5	100,4	113,9	134,6	106,7	105,6	105,0
Cursul de schimb al leului								
mediu anual	lei/USD	17,58	17,32	17,69	18,89	20,01	20,80	21,32
la sfârșitul anului	lei/USD	17,21	17,21	17,75	19,41	20,53	21,17	21,56
Exporturi	mil.USD	2779	2467	3144	4415	4475	4900	5250
față de anul precedent	%	102,7	88,8	127,5	140,4	101,4	109,5	107,1
Importuri	mil.USD	5843	5416	7177	9250	9550	9800	9975
față de anul precedent	%	101,4	92,7	132,5	128,9	103,2	102,6	101,8
Soldul balanței comerciale	mil.USD	-3063	-2949	-4032	-4835	-5075	-4900	-4725
Producția industrială	mild. lei	59,3	59,7	70,6	76,6	82,9	92,0	97,6
față de anul precedent în prețuri comparabile	%	102,0	94,5	112,1	98,7	104,0	104,8	104,0
Producția agricolă²	mild. lei	34,6	30,1	48,4	38,9	44,5	47,3	49,2
față de anul precedent în prețuri comparabile	%	98,4	73,0	158,0	73,0	110,0	102,3	102,0
Investiții în active imobilizate	mild. lei	31,3	30,1	35,4	36,56	37,3	40,4	43,0
față de anul precedent în prețuri comparabile	%	110,2	96,9	109,8	96,5	99,0	105,1	104,4
Salariul nominal mediu lunar	lei	7234	7943	8980	10280	11700	13000	14350
față de anul precedent: nominal	%	115,4	109,8	113,1	114,5	113,8	111,1	110,4
real	%	110,1	105,8	107,6	88,5	98,3	104,3	105,1
Fondul de remunerare a muncii	mild. lei	54,3	57,3	67,1	77,3	88,6	98,9	109,6
față de anul precedent: nominal	%	117,7	105,7	117,0	115,2	114,6	111,7	110,8
real	%	112,3	101,8	111,3	89,1	99,0	104,8	105,5

1 Prognoza IPC a fost elaborată în baza prognozei Băncii Naționale a Moldovei, prezentată în Raportul asupra inflației nr.4

(https://www.bnm.md/files/RI_noiembrie_2022.pdf)

2 Prognoza sectorului agricol a fost elaborată în baza prognozei Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare